

Aangezichtsverlamming

Facialis parese

Een aangezichtsverlamming bemerkt men zelf door in de spiegel te kijken, of men merkt dat eten en drinken uit de mond loopt. Bijna iedereen die het overkomt schrikt hiervan en is bang dat de verlamming door een “beroerte” wordt veroorzaakt.

Deze pagina heeft tot doel u informatie te geven over aangezichtsverlamming en de daarbij behorende klachten. Deze aandoening wordt ook wel facialis parese of paralyse genoemd.

Bij een aangezichtsverlamming werkt de aangezichts-zenuw (nervus facialis) onvoldoende of helemaal niet meer waardoor de spieren in het gezicht niet meer aangestuurd worden. Het gevolg is een scheef gezicht: de mondhoek hangt lager, de plooi tussen neus en mondhoek verdwijnt en het oog is wijder dan aan de gezonde zijde.

Welke klachten ervaar ik van een aangezichtsverlamming?

Vaak is het onmogelijk het oog te sluiten en zal het snel irriteren. De wang is slap en doordat de mond deels omlaag hangt is praten en slikken moeilijk. Soms loopt speeksel uit de mond.

Aan de verlamming gaat vaak een veranderde smaak op de tong vooraf (thee of koffie smaken anders of de patiënt klaagt over een bittere smaak in de mond). Ook klinken harde geluiden in het oor aan de kant van de verlamming erg hol. Het gehoor lijkt beter dan normaal. Er ontstaat een zeurende pijn achter het oor, waarschijnlijk ten gevolge van een lichte druk op de zenuw. Een aangezichtsverlamming kan volledig of onvolledig zijn. Bij een onvolledige verlamming zijn de aangezichtsspieren beperkt beweeglijk.

Zo'n onvolledige verlamming kan zich binnen enkele dagen toch nog ontwikkelen tot een volledige verlamming.

Welke oorzaken kunnen aanleiding geven tot aangezichtsverlamming?

Deze zijn onder andere:

- Het gordelroosvirus (herpes zoster oticus). Dit is een virusinfectie waarbij er vervelende bijverschijnselen zijn: meestal is er roodheid met blaasjes in en rondom de oorschelp. Er is soms koorts en de patiënt voelt zich ziek en heeft pijn rondom het oor. De genezing laat lang op zich wachten en kan worden bespoedigd door zo snel mogelijk, liefst binnen 1 week, te

starten met medicijnen tegen virussen. Het herstel is meestal niet volledig. Er zal bijna altijd een asymmetrie van het gezicht blijven bestaan.

- Tekenaarziekte (ziekte van Lyme). Herstel kan worden bespoedigd door zo snel mogelijk, liefst binnen 1 week, te starten met antibiotica gericht tegen de ziekte van Lyme.
- Ontstekingsprocessen in het bot achter het oor: deze ziektes bestaan meestal al lang en uiten zich in looporen en oorpijn.
- Ongevallen aan het hoofd kunnen een aangezichtsverlamming veroorzaken.
- Kwaadaardige tumoren in de speekselklier en in het oor: gelukkig zijn dit zeldzame tumoren. Door een eenvoudig onderzoek kan uw KNO-arts vaststellen of er een tumor in het spel is.

Indien na uitgebreid onderzoek door de KNO-arts geen duidelijke oorzaak kan worden gevonden voor de verlamming (meer dan 50%) is er sprake van een verlamming volgens Bell.

Waaruit bestaat de behandeling van een aangezichtsverlamming?

De behandeling van een aangezichtsverlamming bestaat uit een aantal zaken:

- Bij de verlamming van Bell zal in milde gevallen het spontaan herstel worden afgewacht.
- Doordat u niet met uw oog kunt knippen zal het snel geïrriteerd raken door vuiltjes en wind. Uw oog moet worden beschermd tegen vuil en uitdroging. 's Nachts is dat met een "horlogeglasverband" en overdag met oogdruppels en oogzalf. Als er veel wind staat kunt u beter een (zonne-)bril dragen met grote glazen. Vermijd plaatsen waar veel stofvuil is.
- Bij ernstige verlammingen zal de KNO-arts voorstellen een kuur te starten met prednison, eventueel in combinatie met een antiviraal middel, liefst zo snel mogelijk en liefst binnen 7 dagen.

In andere gevallen dan de verlamming van Bell zal behandeling van de oorzaak van de verlamming noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld: ooperatie (ontstekingsproces in het rotsbeen), antivirale medicijnen (gordelroos), een zenuwreconstructie na zenuwletsel of antibiotica (tekenbeetziekte).

Mime therapie

Na zes tot acht maanden wordt gekeken of u baat kunt hebben bij speciale revalidatie-oefeningen gebaseerd op principes uit de mime (mimetherapie): ontspanningsoefeningen, ademhalingsoefeningen, massage en het opnieuw leren coördineren van de bewegingen in het gezicht. Er kan met deze behandeling gestart worden als er voldoende beweging in het gezicht is teruggekeerd. Wanneer u zelf graag deze mimetherapie wilt en bereid bent dagelijks te oefenen zullen we zorgen voor de verwijzing.

Wat is het beloop van de aangezichtsverlamming?

De verlamming van Bell geneest vaak zonder behandeling spontaan binnen 6 tot 8 weken en is meestal volledig. De leeftijd speelt echter een grote rol: in de leeftijd tot 30 jaar geneest 85-90% van de gevallen volledig, van 30 tot 45 jaar 76%, van 45 tot 60 jaar 61% en daarboven slechts 37%. Een onvolledige verlamming geneest meestal vanzelf zonder problemen. Duurt de genezing langer, dan zal volledig herstel waarschijnlijk niet optreden. De kans op een niet volledig herstel na volledige verlamming is groter bij zenuwverval als gevolg van beschadiging.

Welke verschijnselen kunnen blijvend zijn?

Na een aangezichtsverlamming met zenuwverval kunnen hinderlijke verschijnselen blijven bestaan. Door een verminderde spierkracht kunnen oog en mond niet volledig sluiten. De aangedane zijde kan abnormaal meebewegen bijvoorbeeld bij spreken, eten en fluiten. Verder kan de aangedane zijde strak aanvoelen en kan het oog tijdens het eten tranen. Het herstel zal na een jaar na het ontstaan van de verlamming niet verder doorzetten. Wanneer u wenst kan de KNO-arts u doorverwijzen voor psychosociale begeleiding.

Welke chirurgische behandelingen zijn er mogelijk?

Indien er restverschijnselen overblijven, kan plastische/reconstructieve aangezichtschirurgie tot de mogelijkheden behoren. Dit is uiteraard afhankelijk van uw individuele wensen. Behandeling kan variëren van een goudgewichtje in het bovenooglid om het oog beter te laten sluiten, tot reconstructies met behulp van een zenuwtransplantatie. Een normale situatie wordt met deze operatie niet bereikt, maar kan in rust wel zorgen voor een meer symmetrisch gelaat.